

AZADE KÖKER
HAREKETLİ MEKANLAR/MOVING SPACES

12 EYLÜL/SEPTEMBER—26 EKİM/OCTOBER 2013

Mekanin Tahrifi ve Yeniden-Dönüştürülmesi Ya Da Hareketli Mekanlar

Post-modern düşünce, zaman ve mekan üzerine yeni sorgulama kanalları açarak, bu kavramların modern disiplinler düşüncesinin sınırlayıcı ve kuşatıcı niteliğini inşa ettiğini vurgulamıştı. Öyle ki mekanlar, insanoğlunun maruz kaldıkları sonuçları gizleyebilir ve günlük yaşantımız, tüm masumane görünümüne karşın, içinde iktidarı, disiplini ve baskıyı içerebilir. Nitekim Michel Foucault mekanın birey ve toplum üzerindeki etkilerini bir çok çalışmasında açıkça bize göstermişti. Onun çalışmaları, bireyi ve toplumu baskı altında tutmak için zamanın ve mekanın nasıl kullanıldığını dair birçok örneklerle doludur – Okul, fabrika, kışla, mahkeme, tımarhane, hapishane vb.

Mekanların sürekli hareket halinde oluşu, post-modern dönemde ortaya çıkan ve gün be gün hızlanan bir ivmeye sahip. Siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel nitelikleriyle mekanlar, toplumun tüm sınıflarını içerisinde barındırır. Böylece insanoğlu sadece mekanları dönüştürmez ve şekillendirmez, aynı zamanda onun içerisinde dönüşebilir ve değişebilir. Peki, doğa ve kent ilişkisi ya da doğa/ mekan kavramlarının birbirlerini karşılıklı etkilemeleri ekseninde, Azade Köker’in “Hareketli Mekanlar” önermesine nasıl bir katkı sunulabilir? Azade Köker, mekanların hareketliliğini ve insanları nasıl dönüştürdüğünü ve değiştirdiğini nasıl görünür kılmakta ve bu duruma dair nasıl bir farkındalık yaratmaktadır? Kanımca, bunu analiz etmek için sergide yer alacak işlere kısaca bakmak yararlı olacaktır.

Galeri mekanının balkonundan İstiklal Caddesi’ne yönlendirilen bir kameradan gelen görüntülerin gerçek-zamanlı olarak galerinin içerisine yansıtıldığı ve hemen onun yanında Berlin’deki bir parkta çekilen doğanın dingin görüntüsü arasındaki gerilim, sergideki “City Trailer” (Şehir Fragmanı) çalışmasının gövdesini oluşturmakta. Ekranda bir tarafta 19.yüzyılın sonlarından bu yana değil İstanbul’un, Türkiye’nin en önemli caddelerinden birisi olan İstiklal Caddesi’nin orta kesimlerine denk gelen kısmı görülüyor.

1400 metrelik İstiklal Caddesi’nde önemli butikler, müzik mağazaları, kitapçılar, sanat galerileri, sinemalar, tiyatrolar, kütüphaneler, kafeler, barlar, restoranlar, pastaneler vs. yer alıyor. Tabii ki, sadece bu değil, sanatın, özgürlüğün, kalabalıkların, yalnızlığın, protestoların, yürüyüşlerin, toplantıların olduğu kadar İstiklal Caddesi aynı zamanda ticaretin, hırsızlığın, kabalığın, uyuşturucunun, kavgaların da mekanıdır. Bu çeşitliliğin, farklılığın

The Distortion and Reconversion Of Space; or Moving Spaces

Post-modern thought, by opening new interrogation channels on time and space, emphasised that these concepts built the limiting and encompassing attribute of the modern disciplinary thought. Such that spaces can hide the consequences that human beings face; and our daily lives, despite looking very innocent, can contain power, discipline and oppression. As a matter of fact, Michel Foucault has clearly demonstrated the effects of space on the individual and society in many of his works. His works are full of examples of how time and space are used to oppress the individual and society: School, factory, barracks, court, mental hospital, prison, etc.

The fact that spaces are constantly in motion has an ever-accelerating momentum that has surfaced in the post-modern era. Spaces, with their political, social, economic and cultural attributes, harbour all of society’s classes. Thus, human beings not only transform and shape spaces, but can also transform and change themselves inside them. So, in the axis of the relationship between nature and city or the interaction of the concepts of nature and space, what kind of contribution can be made to Azade Köker’s “Moving Spaces” proposal? How does Azade Köker make visible the mobility of spaces and how they transform and change humans, and what kind of awareness does she create about this situation? In my opinion, it would suffice to briefly examine the works at this exhibition.

The tension between the image coming live from a camera situated on the gallery’s balcony facing Istiklal Avenue and the serene image of nature captured in a park in Berlin forms the shaft of the exhibition. On the screen, the midpoint of one of the most important avenues of not only Istanbul, but also Turkey.

Spanning 1400 metres, Istiklal Avenue is home to important boutiques, music shops, bookshops, art galleries, cinemas, theatres, libraries, cafés, bars, restaurants, bakeries, etc. Of course, it’s not just the scene of art, freedom, crowds, solitude, protests, demonstrations and meetings, but also of trade, theft, asperity, drugs and fights. This space of diversity and multiculturalism is a place of “surveillance” for the authorities, because these bodies as spaces that create this diversity are followed by the authorities in order to be oppressed. So much so that as of 2 May 2013, the number of surveillance cameras, called MOBESE, is 5549 in Istanbul.

ve çokkültürlülüğün mekanı, iktidar için bir “gözetleme” alanıdır. Çünkü tüm bu farklılığı meydana getiren birer mekan olarak bedenler, iktidar tarafından baskı altına alınmak üzere takip edilmektedir. Öyle ki, 2 Mayıs 2013 tarihli veriye göre sadece İstanbul’daki MOBESE (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu) kamerası sayısı 5.549’dur.

Böylece Azade Köker’in İstiklal Caddesi’nden aldığı ve gerçek-zamanlı olarak galeri içerisine yansıttığı kamera görüntüleri, modern baskı aracı olarak Michel Foucault’nun “panoptikon” değerlendirmesine referans vermektedir. Böylece aslında izlenip, izlenmediklerini bilmeyen, ama sonuçta her zaman “takip edilen” bireyler, gözlerimizin önünden akmaktadır. Gerçi, bunun farkında olan bireyler, işin daha vahim bir boyutunu – ya da cehennemini – yaşamaktadır, zira işin bir üst-evresi bireyin kendisinin bir oto-sansür mekanizması geliştirmesidir. Böylece “elektikon” bir şehre ulaşılır, yaşamın her alanına “gözetlenme” dağılmıştır.

Bu görüntünün hemen yanındaki dingin doğa görüntüsü, doğanın hızını yansıtmaktadır. Doğanın anahtar sözcüklerinin sabır ve yavaşlık olduğunu anımsatan görüntü, İstiklal Caddesi’nin günün her saati devam eden yaşam akışına bir gerilim oluşturmakta ve aynı zamanda kentin ortaya çıkışındaki en önemli kavramlar olan hız ve harekete işaret etmektedir. İnsan yaşamının tarihi ele alındığında rekor bir zamanda inşa edilen kentler, doğanın değişim hızı ile kıyaslandığında büyük bir zamansal farka işaret etmektedir. Peki, İstiklal Caddesi’nin akışı ile Berlin’de bir parkta çekilen doğanın dingin görüntüsünün gerilimi bize ne anlatabilir? Kanımca, Azade Köker burada bize yaşamın bir çok alanı baskı altına alınan bir dünyada, özgül direniş ve özgürlük mekanlarını (heterotopia) yaratmak zorunda olduğumuzu hatırlatmaktadır.

“Tempo in Forest” (Ormanda Tempo) çalışması, sık ve yemyeşil bir orman görünümü içerisinde akan bir otoyol görüntüsünü göstermektedir. Bu izleyiciye ilk elden modern kent mimarisinin inşası için, doğanın katlini anımsatmaktadır. Bu katliam, belirli periyotlarla o kadar hızlı devam etmektedir ki, bu 1960’larda başlayan ve bugün çıldırmış bir biçimde devam eden “kullan at” toplumunun bir üretim biçimidir. Videodaki otoyolun ortasındaki ağaçlarsa, sözde-herkesin kullanacağı varsayılan bir otoyolun ortasında, doğanın katledilmesinin üzerini örten bir göstergedir - Neticede o doğanın yok edildiği otoyolu sadece otomobil sahibi

So, the footage that Azade Köker shoots of Istiklal Avenue that is projected into the gallery makes reference to Michel Foucault’s assessment of “the panopticon”. In this way, the individuals who don’t know whether they’re being watched or not, but are ultimately always being “watched”, flow in front of our eyes. Although, the individuals that are aware of this go through a more dire – or hellish – dimension of this, since the next level of this is the individual, building an auto-censure mechanism. So we reach an “electicon” city where “surveillance” is spread to all spaces of life.

The serene image of nature right next to this image reflects the speed of nature. Reminding that the keywords of nature are patience and slowness, the image creates a tension to the non-stop flow of Istiklal Avenue and at the same time, points to the concepts that are most important in the emergence of a city: speed and motion. The cities which were built in record time, taking into account the history of human life, point to a big temporal difference when compared with nature’s speed of change. So, what can the tension between the flow of Istiklal Avenue and the serene image of nature captured in a park in Berlin tell us? In my opinion, Azade Köker reminds us of our obligation to create specific resistance and freedom spaces (heterotopia) in a world where many spaces of life are oppressed.

The work titled “Tempo in Forest” shows the image of a motorway going through a thick, green forest. This reminds the viewer firsthand, of the destruction of nature for the construction of modern urban architecture. This massacre happens so quickly in certain periods, that it is a means of production of the “throwaway” society that began in the 1960s and continues out of control to this day. And the trees in the middle of the motorway are an indication that, on a motorway that supposedly everybody will use, the destruction of nature will be covered up; after all the motorway will be used only by people that own cars. Moreover, leaving or adding a little bit of green space in the middle of a motorway construction is a comical sign of a completely destroyed forest; a handful of green space is a temporary indicator. Saying “I promise you a life in a natural space!” after destroying a whole forest for a construction is a cheap and laughable game, but it is still valid. Masses that didn’t want to take part in this game pushed back against the idea of cutting down the very few trees that are left in the city centre in order to build a shopping centre, at the Gezi Park Resistance. Money’s desire to architecturally transform every space according to its own aesthetic

olanlar kullanacaktır. Öte yandan, tüm bir otoyol inşaatının ortasında yeşil alan bırakmak ya da biraz yeşil alan eklemek, tüm bir ormanın ortadan kaldırılmış olduğunun komik bir işaretidir; bir avuç yeşil alan, geçici bir göstergedir. Bir inşaat için tüm bir orman katledildikten sonra, “Size doğal alanda yaşamayı vaat ediyorum!” demek, ucuz ve komik bir oyundur, ama hala geçerlidir. Bu oyuna ortak olmayan kitleler Gezi Parkı Direnişi’yle şehrin merkezinde kalmış bir avuç ağacın da kesilerek, yerine artık olmayan bir binanın AVM işleviyle inşa edilmesine karşı koymuştur. Kapitalin kendi estetik beğenisine göre her mekanı mimari dönüşüme uğratma çabası, Stuttgart’ta tepkilere neden olmuş, Stuttgartlı çevreciler merkezi tren garının yıkılmasına ve ağaçların kesilmesine karşı çıkmışlardır.

Azade Köker “Füg” adlı çalışmasında, taşlıkl bir sahil görüntüsünü temsil eden yüzeyin arkasında, 11 Mart 2011 tarihinde Japonya’nın Tōhoku bölgesinde yaşanan Tsunami felaketinin görüntülerini paylaşmakta. El değmemiş bir doğanın görüntüsünün üzerinde düşey profilli olarak Tsunami görüntüleri, Japonya’yı vuran deprem ve tsunami felaketinin üzerinden günler geçtikçe, internete yüklenen bu felaketin video kayıtlarından birisidir. Çalışma, aynı zamanda, doğal felaketin yarattığı bir durumun doğayı/insanları nasıl etkilediğini gösteren deneyimlerin, internet üzerinden dünyanın geri kalanıyla nasıl paylaşıldığını göstermesi açısından da önemlidir. Nitekim Azade Köker internette yer alan bir videoyu paylaşmaktadır - Tsunami felaketinden sonra bölgede birçok yangın felaketi yaşandı. Bu yangınlar petrol rafinelerinde ve yerleşim yerlerinde yaşandı. Yaşamın dakik ritmi, zamanın tasarruflu ve disiplinli kullanımı gibi konularda oldukça dikkatli olan coğrafyada insanoğlunun zamana ve mekana hükmetme arzusu, doğanın reaksiyonu ile yerle bir olmuştu. Doğanın içerisine yerleştirilen sistem (örneğin Fukuşima Nükleer Elektrik Santrali gibi), beklenen olası kullanım zamanının geçmesini beklemeden, doğanın bir felaketi ile yok oldu.

Bu üç çalışmanın yanında sergiye eşlik etmekte olan “Ecstasy” isimli is doğa ve kent ilişkisinin ele alındığı durumların ya da modern zamanların bir kent peyzajının bağlamı dışında, Azade Köker’in alıştığımız “tarihe” dönüş yöntemini gösteriyor. Sanat tarihinin “vecd” durumlarını gösteren imgelerini temellük eden Köker, zamanı ve belleği tarihten çağırarak, yine günümüzde inşa ediyor. Ex-stasis... Kendi dışında durmak, kendinin dışına çıkmak anlamlarına geliyor. Sevgi ve heyecandan doğan, bireyin kendinden geçme halinin, bir tür esrime hali olan bu durumun kısa bir tarihini ele alıyor Azade Köker. Sanat tarihinin “ex-stasis” detayları

liking prompted the people of Stuttgart to resist the destruction of the central train station and the cutting down of trees.

In “Fugue”, the artist shares images from the tsunami disaster in Tōhoku, Japan on 11 March 2011, behind a surface that represents a stony shore. These images of the tsunami which have a vertical profile on an image of untouched nature, is in fact video footage that was uploaded to the internet as the earthquake and the tsunami hit Japan. This work is also important in the sense that it shows how a natural disaster that affects nature and humans is shared with the rest of the world via the internet. After all, Azade Köker shares a video from the internet. There were a lot of destructive fires after the tsunami, fires that occurred in oil refineries and residential areas. In a region where the punctual rhythm of life and the economic and disciplined use of time are given importance to, man’s desire to rule over time and space was quashed. A system that was placed in nature (namely Fukushima Nuclear Power Plant) was destroyed by a natural disaster, before its expected operating time could be reached.

Accompanying these three works is “Ecstasy”, which, apart from situations where the relationship between nature and city is discussed or a context of a modern-day city landscape, shows Azade Köker’s well-known technique of return to “history”. Here Köker appropriates the images which depict “ecstatic” situations in the history of art, calling time and memory from history, and rebuilds them in our day. Ex-statis... Standing outside oneself means stepping out of oneself. Köker discusses the short history of this state in which one becomes enraptured due to love and excitement. The “ex-statis” details of the history of art can be read in the work. “Aleppo”, which is not exhibited here but is nonetheless included in the catalogue by virtue of being a very impressive work created in the same context, reminds the audience of the diversity and multiculturalism of the city as well as its historical significance. Aleppo has a cosmopolitan population that consists of Arabs, Turkmens, Armenians, Assyrians, Kurds and Circassians. As we all know, there is a civil war going on in Syria. The mass protests, dubbed the “Arab Spring”, affected this country too. While the war planes in the Aleppo landscape remind us of these firsthand, the images of satellite dishes spread throughout the city show how this historic city is jointed to the global world.

While Azade Köker takes on the relationship between nature and city, while she projects a park in Berlin or İstiklal Avenue, she never strays from spatial certainties. Knowing that the results will flex as details decrease, she avoids getting into a nonrealistic, abstract

çalışmanın içerisinde okunabilmektedir. Sergide yer almamakla birlikte aynı bağlamda üretilmiş çok etkileyici bir is olduğundan kataloga dahil edilmiş olan “Halep”, tarihsel öneminin yanında, şehrin sahip olduğu farklılıkları ve çokkültürlülüğü izleyiciye hatırlatmaktadır – Halep nüfusu Araplar, Türkmenler, Ermeniler, Asuriler, Kürtler ve Çerkezlerden oluşan bir kozmopolit yapıya sahip. Tabii, bugün Suriye bir iç-savaşta, 2011 yılından bu yana Arap Baharı olarak adlandırılan isyanlar bu ülkeyi de etkiledi. Halep manzarasındaki savaş uçakları bize ilk elden bunları anımsatırken, uydu antenlerinin kente yayılmış görüntüleri, global dünyaya tarihsel kentin nasıl eklemlendiğini göstermekte.

Azade Köker, “Hareketli Mekanlar”da doğa ve kent ilişkisini ele alırken, Berlin’deki bir parkı ya da İstiklal Caddesi’ni yansıtırken, mekansal kesinliklerden asla uzaklaşmıyor. Ayrıntılar azaldıkça varılan sonuçların esnekleşeceğinin farkında olarak ayakları yere basmayan, bir tür soyut tartışmanın içine düşüyor. Nihai tahlilde doğayla insanoğlunun kurduğu ilişki ve doğaya müdahalesinde geliştirdiği zaman ufku, maddi kararlarını etkilemektedir. Bir kez alanlar/me kanlar popüler kültürün yoğun baskısı altında sözde-estetikleştirildiğinde (AVM’ler, otoyollar vb), bizzat toplumsal ufkumuzdan bu kentleşme olgusunu uzaklaştırmaktadır.

Azade Köker bizi temel bir soruya götürmekte: Eğer ortada matematiğin kesin ve net kullanımıyla, doğayı biçimlendirmek ve sanat özelinde de, onu temsil etmek iddiası varsa, bu kimin perspektif anlayışına göre inşa edilecektir? İşte City Trailer’da İstiklal Caddesi’nde ve Berlin’deki bir parkta inşa edilen iki görüntü, Füg’de taşlı bir plaj ve Japonya’dan bir sahil, Halep’ten bir manzara ya da Orman’da Tempo. Bunlar içinde yaşanan ve/veya dönüştürülen perspektifler. Sanatçı kültürel duyarlılığın anbean değiştiği 21. yüzyılın ilk çeyreğinde, coğrafyaların iletişimdeki gelişmelerle hızlıca yakınlaştığı bir bağlamda, doğa ve kent ilişkisinin “tekinsiz” ve “güvensiz” durumunu derin bir sorgulamayla ele alarak, görünür kılmaya çalışıyor. Hareketli Mekanlar, “kullan at” toplumunun sürekli yarattığı tekrar tekrar inşa etme retoriğini ustaca göstermektedir. Geç-modernizmin ve vahşi-kapitalizmin mottosu olarak eski mekanlar/binalar işlevsizleştirilecek ve değersizleştirilecek ve böylece “yenilerine” yer açılacaktır. Tüm bu bağlamın içinde ve detaylarda görülen iktidar(lar) ise, hiçbir suçu, mağduriyeti, şiddeti ve doğa tahribini üstlenmeyerek ve üzerlerine alınmayarak üzerilerine hiçbir şeyin yapışmadığı bir tür “teflon tava” niteliğini her daim taşıyacaklardır.

Firat Arapoğlu

discussion. In the final analysis, mankind’s relationship with nature and the spatial horizon it creates during its intervention to nature affects its financial decisions. Once the areas/spaces are purportedly aestheticised (in the shape of shopping centres, motorways, etc.), it removes this idea of urbanisation from our societal horizon.

Azade Köker takes us to a fundamental question: If there is a suggestion to shape nature by the precise and explicit use of mathematics, and to represent it through art, according to whose understanding of perspective will this be built? Here you have City Trailer’s the two images, built on İstiklal Avenue and in the park in Berlin; the stony beach and a shore from Japan in Fugue; a landscape from Aleppo or Tempo in Forest. These are perspectives that people live in and/or transform. In this first quarter of the 21st century where cultural sensitivities change constantly and distances become closer thanks to developments in communication, the artist tries to make visible the “uncanny” and “insecure” state of the relationship between nature and city through a thorough examination. Moving Spaces expertly demonstrates “throwaway” society’s rhetoric of rebuilding and rebuilding. As the motto of late modernism and uncivilised capitalism, old spaces/buildings will be trivialised and made nonfunctional so “new” ones can be built in their place. And the powers that be which are only seen in details and in this context, will assume the responsibility of no crime, no suffering, no violence or destruction of nature; and with this imperviousness will forever carry the quality of a Teflon pan.

Ormanda Tempo/Tempo in Forest, 2013
150x250 cm
Tuval Üzerine Karışık Teknik, Video
Mixed Media on Canvas, Video

Füg/Fugue, 2013
150x250 cm
Tuval Üzerine Karışık Teknik, Video
Mixed Media on Canvas, Video

Ayrıntı/Detail

Halep/Aleppo, 2013
170x500cm
Tuval Üzerine Karışık Teknik, Triptik
Mixed Media on Canvas, Triptych

Ecstasy, 2013
170x430 cm
Tuval Üzerine Karışık Teknik, Triptik
Mixed Media on Canvas, Triptych

AZADE KÖKER

1949, İstanbul
Berlin ve İstanbul’da yaşıyor ve çalışıyor.

EĞİTİM

1976-79	MFA, Heykel, Berlin Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Almanya
1978’den beri	Azade Köker Atölyesi, Berlin, Almanya
1973-76	Endüstriyel Tasarım, Berlin Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Almanya
1968-72	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

KİŞİSEL SERGİLER

2012	Zaman Panoraması, Galeri Nev, Ankara
2011	Üçüncü Doğa, Galeri Zilberman, (Katalog), İstanbul
2009	Hybrid Spaces – Corridors, Casa Dell`Arte, (Katalog), İstanbul
2008	Localization, Otto Galeri, Münih REAL - IRREAL, küratör: Sabine Hagemann, Goethe Enstitüsü, Ankara Yerleştirme, Ankara Tren Garı , Ankara
2007	İnsanlık Hali, Milli Reasürans Sanat Galerisi, (Katalog), İstanbul
2006	Hatırlama, Galeri Nev, Ankara
2004	Yokluğun Şeffallığı, Otto-Galeri, Münih, Almanya
2002	Body-Press, Kunstraum, (Katalog), Drochtersen, Almanya
2001	Bahçelerin Şeffaflığı, Kunstverein, Bielefeld, Almanya Şeffaflık, Galeri Apel, İstanbul
2000	Özel Raporlar, Constanze-Pressehaus , (Katalog), Berlin, Almanya
1999	Haç İşaretinde, Yerleştirme, Weitendorf Şapeli, (Katalog), Weitendorf, Almanya
1998	Üflemeli Çalgılar Senfonisi,Otto-Galeri, Münih, Almanya Yerleştirme, Yoğunluk, Kültür Yolculuğu, (Katalog), Darmstadt, Almanya Yoğunluk, Kültür Yolculuğu, Yerleştirme, (Katalog), Darmstadt, Almanya Üflemeli Çalgılar Senfonisi, Otto Galerie, Münih, Almanya
1997	Otto Galerie, Münih, Almanya
1996	Eşitsizlikler, Berlin Teknik Üniversitesi, Matematik Kütüphanesi’nde Yerleştirmeler, Berlin, Almanya
1995	Yerleştirme, Wolfsburg Sarayı, Wolfsburg, Almanya Yerleştirme, Kunstverein, Lüneburg, Almanya

1949, İstanbul
Lives and works in Berlin and İstanbul.

EDUCATION

1976-79	MFA, Sculpture, Berlin Academy of Fine Arts, Germany
1978-present	Azade Köker Studio, Berlin, Germany
1973-76	Industrial Design, Berlin Academy of Fine Arts, Germany
1968-72	İstanbul State Academy of Fine Arts, Turkey

SELECTED SOLO EXHIBITIONS

2012	Zaman Panoraması, Galeri Nev, Ankara, Turkey
2011	Third Nature, Galeri Zilberman, (Catalogue), İstanbul, Turkey
2009	Hybrid Spaces – Corridors, Casa Dell`Arte, (Catalogue), İstanbul, Turkey
2008	Localization, Otto Galeri, Munich, Germany REAL - IRREAL, curated by Sabine Hagemann, Goethe Institute, Ankara, Turkey Installation, Ankara Train Station, Turkey
2007	Human Nature, Milli Reasürans Art Gallery, (Catalogue), İstanbul, Turkey
2006	Remembering, Galeri Nev, Ankara, Turkey Hanging By A Tread, Fischerplatzgalerie, Ulm, Germany
2004	Transparency of Absence, Otto-Galeri, Munich, Germany
2002	Body-Press, Kunstraum, (Catalogue), Drochtersen, Germany
2001	Transparency of Gardens, Kunstverein, Bielefeld, Germany Transparency, Gallery Apel, İstanbul, Turkey
2000	Special Reports, Constanze-Pressehaus, (Catalogue), Berlin, Germany
1999	In the Sign of Cross, Installation, Weitendorf Chapel, (Catalogue), Weitendorf, Germany
1998	Intensity, Cultural Journey, Installation, (Catalogue), Darmstadt, Germany Symphony for Wind Instrument, Otto-Galeri, Munich, Germany
1997	Otto-Galeri, Munich, Germany
1996	Inequalities, Berlin Technical University, Installations in the Math Library, Germany
1995	Installation, Wolfsburg Sarayı, Wolfsburg, Germany Installation, Kunstverein, Lüneburg, Germany

1994	Yerleştirme, J.M. Kohler Şirketi, Sheboygan, Wisconsin, A.B.D.
1992	Atatürk Kültür Merkezi, Galeri Nev Organizasyonu, İstanbul
1991	Ankara Resim ve Heykel Müzesi, Galeri Nev Organizasyonu, (Katalog), Ankara
1990	Toprak ve Taş, Georg Kolbe Müzesi, (Katalog), Berlin, Almanya Emschertal Müzesi, (Katalog), Herne, Almanya
1989	Maçka Sanat Galerisi, İstanbul
1986	Galerie Schneider, Freiburg, Almanya Fischerplatz Galerie, Ulm, Almanya
1985	Tiergarten Galerisi, Hannover, Almanya Galeri Linneborn, Bonn, Almanya
1984	Heykel ve Resim, Kunstamt Kreuzberg, Berlin, Almanya

SEÇME KARMA SERGİLER

2011	Fiktion Okzident, İstanbul
2011	Hayal ve Hakikat, İstanbul Modern Sanat Müzesi, İstanbul Elgiz Koleksiyonu’ndan Bir Seçki, Çırağan Sarayı, Kempinski Sanat Galerisi, İstanbul
2010	İstanbul Hüma Kabakçı Koleksiyonu Sergisi, Osthaus Müzesi, Hagen, Almanya
2009	4. Bakü Bienali: Aliminyum, Bakü, Azerbaijan Yeni Yapıtlar, Yeni Ufuklar, (Katalog) İstanbul Modern Sanat Müzesi, İstanbul
2008	Galeri Apel 10.Yıl Sergileri, Fransız Kültür Merkezi, İstanbul Frankfurt Kitap Fuarı: Okuma Köşesi, Galeri Apel, Frankfurt, Almanya Siena Kitap Fuarı, Santa Maria Della Scala, Çalışma Müzesi, Hamburg, Almanya Made in Turkey, Paul Kilise Galerisi, Frankfurt, Almanya
2007	Garten der Lüste, küratör: Azade Köker, Mimari Pavyonu, Braunschweig, Almanya Modern ve Ötesi, Santralistanbul, İstanbul Seçki 2007, Proje4L Elgiz Çağdas Sanat Müzesi, İstanbul Yapraklar, Galeri Apel, İstanbul
2006	Bellek ve Ölçek, İstanbul Modern Sanat Müzesi, İstanbul Avrupa’dan Altı, Sonoma Valley Sanat Müzesi, Sonoma/San Francisco, USA Zamanın Lale Hali, Galeri Apel, İstanbul Eşitlikler, Berlin, Almanya
2005	Soul-Bezielte Kunst, Yerleştirme, Brjü, Belçika Aydınlık Mekanlar, Yerleştirme, Berlin, Almanya Komşu, Galeri Apel, İstanbul
2004	Yerleştirme, Goetzen, Frankfurt, Almanya Lokasyon, küratör: Azade Köker, Yerleştirmeler, Braunschweig,

1994	Installation, J.M. Kohler Company, Sheboygan, Wisconsin, USA
1992	Atatürk Cultural Center, Galeri Nev Organization, İstanbul, Turkey
1991	Ankara Museum of Painting and Sculpture, Galeri Nev Organization, (Catalogue), Ankara, Turkey
1990	Soil and Stone, Georg Kolbe Museum, Berlin, Germany Emschertal Museum, (Catalogue), Herne, Germany
1989	Maçka Art Gallery, İstanbul, Turkey
1986	Galerie Schneider, Freiburg, Germany Fischerplatz Galerie, Ulm, Germany
1985	Tiergarten Gallery, Hannover, Germany Gallery Linneborn, Bonn, Germany
1984	Sculptures and Paintings, Kunstamt Kreuzberg, (Catalogue), Berlin, Germany

SELECTED GROUP EXHIBITIONS

2011	Fiktion Okzident, İstanbul, Turkey
2011	Dream and Reality, İstanbul Modern Art Museum, İstanbul, Turkey A Selection from Elgiz Collection, Çırağan Palace, Kempinski Art Gallery, İstanbul, Turkey
2010	İstanbul Hüma Kabakçı Collection Exhibition, Osthaus Museum, Hagen, Germany
2009	4th Baku Biennial: Aluminum, Baku, Azerbaijan New Works, New Horizons, İstanbul Modern Art Museum, Turkey
2008	10th Anniversary of Gallery Apel Exhibitions, French Institute, İstanbul, Turkey Frankfurt Book Fair: Reading Corner, Germany Made in Turkey, Paul Kilise Gallery, Frankfurt, Germany
2007	Garten der Lüste, curated by Azade Köker, Architecture Pavilion, Braunschweig, Germany Modern and Beyond, Santralistanbul, İstanbul, Turkey Selection 2007, Proje4L Elgiz Contemporary Art Museum, İstanbul, Turkey The Blades, Gallery Apel, İstanbul, Turkey
2006	Memory and Scale, İstanbul Modern Art Museum, İstanbul, Turkey Six From Europe, Sonoma Valley Art Museum, San Francisco, USA Zamanın Lale Hali, Gallery Apel, İstanbul, Turkey Gleichungen, Berlin, Germany
2005	Soul-Bezielte Kunst, Installation, Bruges, Belgium Light Places, Installaton, Berlin, Germany Neighbour, Gallery Apel, İstanbul, Turkey

	Almanya
	Beden Belleği, küratör: Azade Köker, Kerstin Mey ve Ralf Sander Potsdam, Warschau, Dundee, İskoçya
2003	Transportale,Yerleştirme, S-Bahn Vagonu, Berlin, Almanya
	Beaufort, Trienal, Ostende, Belçika
	Bedenin Özü, Galeri M, Berlin, Almanya
	Ormanda, küratör: Azade Köker, Yerleştirme, Braunschweig, Almanya
2002	Maddenin Bedenleri, Talbot Rice Galeri, Edinburgh, İskoçya
	İkinci Ten, Hittisau Kadın Müzesi, Zürih, İsviçre
	Kimlikler, Yerler, İlişkiler, Anılar, Bedenler, küratör: Azade Köker, Löwenpalais ve DGB-Haus, Berlin, Almanya
2001	Dünya ile Cennet Arasında: Bugünün Sanatında Yeni Klasik
	Hareketler, Modern Sanat Müzesi, Ostende, Belçika
	Reservoir V-Aerotektura, Işık Yerleştirme, Berlin, Almanya
	Ses ve Işık, Yerleştirme, Grossen, Wasserspeicher, Berlin, Almanya
2000	Berlinska Dialoger, Arch Galeri & Kalmar Sanat Müzesi, Kalmar, İsveç
	Eski Çiftler, Yeni Çiftler, Kunstmuseum-Kloster Unser Lieben Frauen, Magdeburg, Almanya
	Beden/Ego, Gövde/Zihin, Nesne/Özne, Galeri Nev, (Katalog), İstanbul, Ankara
	Bugünün Sanatında Yeni Klasik Hareketler, Modern Sanat Müzesi, (Katalog), Ostende, Belçika
1999	Gayrimenkul Olarak Sanat - Sanat Olarak Gayrimenkul, küratör: Azade Köker, (Katalog), Halle/Saale, Almanya
1998	Gidiş Dönüş, küratör: Beral Madra, Borusan Sanat Galerisi, İstanbul
1997	Valiz Olarak Sanat, küratör: Azade Köker ve Gisele Weimann, Halle/Saale, (2 Katalog), Berlin, Madrid, Valencia
	Quadratur III, Haus am Kleistpark, Berlin, Almanya
	Robinson'un Pazarı Var, Açık hava Yerleştirmesi, Lehnin, Almanya
1996	Demeç, Landesmuseum Volk und Wirtschaft, Düsseldorf, Almanya
	Berlin'den 10 Heykel, Heykel Bahçesi, Lehnin, Almanya
1994	Sanat Konteynırı, Yerleştirmeler, Suju Sumi Kankio Center, Meiho, Japonya
	Glindower Ziegelei, Yerleştirme, ConCultura, Berlin, Almanya
	4 Yer, 4 Mekan, Yerleştirme, Weißensee, Berlin, Almanya
	Explicit Material, Neue Gesellschaft für Bildende Kunst, Berlin, Phoenix/Arizona, ABD
1992	Sanat ve Norm, Alman Standardizasyon Enstitüsü, Berlin,

2004	Installation, Goetzen, Frankfurt, Germany
	Lokasyon, Yerleştirmeler, curated by Azade Köker, Braunschweig, Germany
	Body Memory, curated by Azade Köker, Kerstin Mey and Ralf Sander, Potsdam, Warschau, Dundee, Scotland
2003	Transportale, Installation, S-Bahn Vagonu, Berlin, Germany
	Beaufort, Trienal, Ostend, Belgium
	Body Substance, Gallery M, Berlin, Germany
	In the Forest, curated by Azade Köker, Installation, Braunschweig, Germany
2002	Bodies of Substance, Talbot Rice Gallery, Edinburgh, Scotland
	Second Skin, Hittisau Women Museum, Zurich, Switzerland
	Identities, Places, Relations, Memories, Bodies, curated by Azade Köker, Löwenpalais and DGB-Haus, Berlin, Germany
2001	Between Earth and Heaven, Modern Art Museum, Ostend, Belgium
	Reservoir V-Aerotektura, Light Installation, Berlin, Germany
	Sound and Air, Installation, Grossen, Wasserspeicher, Berlin, Germany
2000	Berlinska Dialoger, Arch Gallery & Kalmar Art Museum, Kalmar, Sweden
	Old Pairs, New Pairs, Kunstmuseum-Kloster Unser Lieben Frauen, Magdeburg, Germany
	Body/Ego, Torso/Mind, Object/Subject, Galeri Nev, İstanbul and Ankara, Turkey
	Bugünün Sanatında Yeni Klasik Hareketler, Modern Arts Museum, (Catalogue), Ostend, Belgium
1999	Art as (In)Mobile - (In)Mobile as Art, curated by Azade Köker, (Catalogue), Halle/Saale, Germany
1998	Round Trip, curated by Beral Madra, Borusan Art Gallery, İstanbul, Turkey
1997	Art As Luggage, curated by Azade Köker and Gisela Weimann, Halle/Saale, (2 Catalogues), Berlin, Madrid, Valencia
	Quadratur III, House at Kleistpark, Berlin, Germany
	Robinson has „Sunday“, Open Air Installation, Lehnin, Germany
1996	The Speech, Landesmuseum Volk und Wirtschaft, Duesseldorf, Germany
	10 Sculptures From Berlin, Sculpture Garden, Lehnin, Germany
1994	Art Container, Installations, Suju Sumi Kankio Center, Meiho, Japan
	Glindower Ziegelei, Installation, ConCultura, Berlin, Germany
	4 Places, 4 Spaces, Installation, Weißensee, Berlin, Germany
	Installations, J.M. Kohler Company, USA

	Almanya
1991	İşaret ve Figür, Bugünün Heykel Çizimleri, Saalbau-Galeri, Darmstadt, Almanya
1989	II. Uluslararası İstanbul Bienali, Aya İrini, İstanbul
1988	Berlin-Odense, Berlin, Almanya, Odense, Belçika
	Berlin'de Heykel 1968-1988, Berlinische Galerie, Almanya
	Gropius-Bau'nun 10 Senelik Senato Koleksiyonu'ndan Seçimler, Georg Kolbe Müzesi, Berlin, Almanya
	Büyük Sanat Sergisi, Sanat Evi, Düsseldorf, Almanya
1987	Darmstädter Kunst Sezession, Darmstadt, Almanya
	Berlin'deki Türk Sanatçılar, Sanat Akademisi, Berlin, Almanya
	Berlin'deki Kamu Koleksiyonlarındaki Kadın Sanatçılar Dökümantasyonu, Das verborgene Museum, Galeri Messer-Ladwig, Berlin, Almanya
1986	Berggarten'da Heykeller, Hannover, Almanya
	Das andere Land, Berlin, Bochum, Frankfurt, Münih, Stuttgart, Hannover, Ludwigshafen, Bremen, Hamburg, Düsseldorf, Almanya ve Brüksel
	Büyük Sanat Sergisi, Sanat Evi, Düsseldorf, Almanya
1985	Varlığın Heykeli, 5. Bremen Açık hava Heykel Sergisi, Orman Tesisleri, Bremen Kent Senatosu Eğitim, Bilim ve Sanat Birimi, Bremen, Almanya
	İnsanın Şeyleri , Recklinghausen Sanat Holü, Almanya
	22 Berlinli Realist, Dominik Kilisesi, Osnabrück, Almanya
1984	Berlin'den Kadın Sanatçılar, Zürich, Kunsthalle Zürich, Almanya
1983	Büyük Sanat Sergisi, Sanat Evi, Münih, Almanya
	Spekulum-Kadın Sanatçılar, (Gezici Sergi), Bremen Kent Senatosu Bilim ve Sanat Birimi, Weserburg, Bremen, Almanya
1982	Sanat Konutu, Berlin Sanatçılar Birliği, Interessengemeinschaft Berliner Kunshandler (IBK), Berlin, Almanya
	Portreler, Resimler, Sanatçılar, Galeri Oberlicht, Berlin, Almanya

ÖDÜLLER

1993-94	J.M. Kohler Company Çalışma Bursu, ABD
1988	Düsseldorf Büyük Sanat Ödülü
1986	Güzel Sanatlar Eleştiri Ödülü, Alman Eleştirmenler Derneği
1985	Darmstadt Şehri Onur Ödülü, Berlin Kent Senatosu Bursu

KAMUSAL ALAN PROJELERİ VE ÇALIŞTAYLAR

2008	W Hotel, Akaretler, İstanbul
------	------------------------------

1992	Explicit Material, Neue Gesellschaft für Bildende Kunst,Berlin, Phoenix/Arizona, USA
	Art and Norm, German Institute of Standardisation, Berlin, Germany
1991	Sign and Figure, Sculpture Drawings Today, Saalbau Gallery, Darmstadt, Germany
1989	Open Air Sculpture Exhibition, Bielefeld, Germany
1989	2nd International İstanbul Biennale, Aya İrini, İstanbul, Turkey
1988	Berlin-Odense, Berlin, Odense, Germany
	Sculpture in Berlin 1968-1988, Berlinische Galerie, Germany
	Senats of 10 Years, Purchases of Berlinische Galerie Gropius-Bau, Georg-Kolbe-Müzesi, Berlin, Germany
	The Great Art Exhibition, House of Art, Düsseldorf, Germany
1987	Turkish Artists in Berlin, Academy of Arts, Berlin, Germany
	Documentation of Women Artists in Public Collections in Berlin, Das verborgene Museum, Galeri Messer-Ladwig, Berlin, Germany
1986	Sculptures in Berggarten, Hannover, Germany
	Das andere Land, Berlin, Bochum, Frankfurt, Munich, Stuttgart, Hannover, Ludwigshafen, Bremen, Hamburg, Düsseldorf, Germany and Brussels
	The Great Art Exhibition, House of Art, Düsseldorf, Germany
1985	Sculpture of Presence, 5. Bremen Open Air Sculpture Exhibition, Forest Properties, Bremen Municipal Senate, Germany
	Things of Human, City Art Hall of Recklinghausen, Germany
	22 Realists from Berlin, Dominikan Church, Osnabrück, Germany
1984	Women Artists From Berlin, in Zürich, Art Hall of Zürich, Switzerland
1983	The Great Art Exhibiton, House of Art, Munich, Germany
	Speculum-Women Artists, (travelling exhibit), Bremen Municipal State, Weserburg, Bremen, Germany
1982	Art Residence, Union of Berlin Artists, Interessengemeinschaft Berliner Kunshandler (IBK), Berlin, Germany
	Portraits, Paintings, Artists, Gallery Oberlicht, Berlin, Germany

AWARDS

1993-94	Employment Stipend of the J.M. Kohler Company, USA
1988	Düsseldorf Grand Prize in Art
1986	Award in Fine Arts Criticism, Verband Deutscher Kritiker E.V
1985	Darmstadt, Honorary Award of the City Stipend from the Berlin City Senate

2007	Aspat Sanat Parkı, Bodrum REAL-IRREAL, Kalıcı Yerleştirme, Alman Büyükelçilik Parkı, Ankara
1997	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Girişi, İstanbul
1996	Güney Kore'de Heykel Sempozyumu Wolfsburg Şehri Davetli Sanatçı
1994	Japonya Türk Büyükelçilik, İç Mekan Yerleştirmesi, Japonya Wolfsburg Saray Parkı, Almanya
1991	Barbarossa Meydanı'ndaki Okulun Ön Cephe Çalışması, (Susanne Ahner'le birlikte), Berlin, Almanya
1989	Altınpark, Ankara
1988	Berlinische Galerie Gropius-Bau, Berlin
1987	Bremen-Nord Merkez Hastanesi, Almanya
1986	Frechen Museum, Düsseldorf, Almanya
1985-87	İnsan Manzaraları, Schlesisches Tor, Berlin, Almanya
1983-85	Bundesgartenschau, Berlin, Almanya
1983-84	Cuvry Brunen, (Çeşme), Berlin, Almanya

MÜZELER VE KOLEKSİYONLAR

British Museum, İngiltere
 Berlinische Galerie Gropius-Bau, Berlin, Almanya
 Dr.Frei, Özel Koleksiyon, Gummersbach, Almanya
 Hetjensmuseum, Düsseldorf Vakfı, Almanya
 Hüma Kabakçı Koleksiyonu, İstanbul
 İstanbul Modern Sanatlar Müzesi, İstanbul
 John Michael Kohler Sanat Merkezi, Wisconsin, ABD
 Living Museum, Schering, Berlin, Almanya
 Novotny & Novotny Koleksiyonu, Almanya
 Oya ve Bülent Eczacıbaşı Koleksiyonu, İstanbul
 Preußischer Kulturbesitz, Berliner Kupferstichkabinett, Almanya
 Proje 4L, Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi, İstanbul

PUBLIC SPACE PROJECTS AND WORKSHOPS

2008	W Hotel, Akaretler, İstanbul, Turkey
2007	Aspat Art Park, Bodrum, Turkey REAL-IRREAL, Permanent Installation, German Embassy Park, Ankara, Turkey
1997	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (The Stock Exchange of Istanbul), Turkey
1996	Sculpture Symposium in South Korea, Invited Artist of the City of Wolfsburg
1994	Turkish Embassy in Japan, Interior Space Installation, Japan The Park of Wolfsburg Palace, Germany
1991	Facade of School in Barbarossa Palace, (joint project with Susanne Ahner), Berlin, Germany
1989	Altınpark, Ankara, Turkey
1988	Berlinische Galerie Gropius-Bau, Berlin, Germany
1987	Bremen-Nord Central Hospital, Germany
1986	Frechen Museum, Düsseldorf, Germany
1985-87	Human Landscapes, Schlesisches Tor, Berlin, Germany
1983-85	Bundesgartenschau, Berlin, Germany
1983-84	Cuvry Brunen, (Çeşme), Berlin, Germany

PUBLIC COLLECTIONS

British Museum, UK
 Berlinische Galerie Gropius-Bau, Berlin, Germany
 Dr.Frei, Private Collection, Gummersbach, Germany
 Hetjensmuseum, Düsseldorf Foundation, Germany
 Hüma Kabakçı Collection, İstanbul, Turkey
 İstanbul Museum of Modern Art, İstanbul, Turkey
 John Michael Kohler Arts Center, Wisconsin, U.S.A
 Living Museum, Schering, Berlin, Germany
 Novotny & Novotny Collection, Germany
 Oya and Bülent Eczacıbaşı Collection, İstanbul, Turkey
 Preußischer Kulturbesitz, Berliner Kupferstichkabinett, Germany
 Proje 4L, Elgiz Museum of Contemporary Art, İstanbul, Turkey

cda|projects

İSTİKLAL CAD. MISIR APT. NO:163 K.2 D.5, 34433 BEYOĞLU-İSTANBUL, TURKEY
T: +90 212 251 1214 F: +90 212 251 4288 | cda@cda-projects.com | www.cda-projects.com

Çeviri//Translation: Onur Zilberman • Grafik Tasarım//Graphic Design: B.Bingöl • Basımevi//Printing House: A4 Ofset
Baskı Koordinasyon & Redaksiyon//Printing Coordination & Redaction: Ayşe Aydoğan, Burçak Bingöl, Moiz Zilberman

Bu katalog 12 Eylül—26 Ekim 2013 tarihleri arasında Cda-Projects tarafından düzenlenen Azade Köker'in "Hareketli Mekanlar" adlı sergisi için 1000 adet basılmıştır. Tüm yayın hakları saklıdır. İzin almadan çoğaltılamaz, yayınlanamaz, dağıtılamaz.

This catalogue is printed 1000 copies for Azade Köker's exhibition titled "Moving Spaces" organized by Cda-Projects on September 12th—October 26th, 2013. All copyrights belong to Cda-Projects. This catalogue cannot be copied, re-printed or distributed without the permission of Cda-Projects.